

Метод „ПРАВИЛА” <u><i>Етап: Актуалізація опорних знань</i></u>	<i>Послідовність проведення:</i> Проведення вправи дисциплінує та полегшує у майбутньому роботу вчителя, Необхідною умовою вправи є послідовне подання правил з їхніми роз'ясненнями та їх позитивне спрямування. Перші правила пропонує вчитель, а інші - учні. Після запису кожного правила необхідно запитати: Чи всі погоджуються із цим правилом? Чи всі розуміють, що означає це правило? <i>Приклади ПРАВИЛ:</i> 1. приходити вчасно; 2. бути позитивними; 3. говорити від себе; 4. говорити по черзі; 5. дотримуватись добровільності; 6. бути конфіденційним. Запропонуйте використовувати в разі порушення правил жест - „піднятих рук”. Питання для обговорення вправи : 1. Чи хочете Ви щось додати? 2. Навіщо ми робили цю вправу? Поясніть, що ця вправа дає можливість навчитись дотримуватись правил не тільки під час занять, а й у повсякденному житті.
Метод "Броунівський рух" <u><i>Етап: Вивчення нового матеріалу або засвоєння нового матеріалу</i></u>	Метод, який дозволяє кожному учневі виступити у „ролі учителя", передаючи свої знання однокласникам. Використання „Броунівського руху" дає можливість багаторазового повторення одним учнем „свої частини навчального матеріалу", ознайомлення з іншими і систематизації загальної картини теми. Організація роботи: Кожний учень повинен отримати свій „навчальний блок" з теми (пункт параграфу, текст на окремому листочку, витяг з документу тощо). Протягом декількох хвилин учні читають інформацію. Важливим є переконатися, чи розуміють вони прочитане. Запропонуйте їм почати ходити по класу і знайомити зі своєю інформацією інших однокласників. Учень може одночасно спілкуватися тільки з однією

	особою. Завдання полягає в тому, щоб поділитися своїм фактом і самому отримати інформацію від іншого учня. Протягом відведеного часу треба забезпечити спілкування кожного учня з максимальною кількістю інших для отримання якомога повної інформації з теми. Після того, як учні завершать цю вправу, запропонуйте їм розповісти, відтворити отриману інформацію. Проаналізуйте та узагальніть отримані ними знання. Відповіді можуть записуватись на дошці.
--	---

„Мета план” (план обміну думками)	Цей метод обміну думками особливий у тому, що учасники не можуть спорити між собою. Робота виконується на невеликих листках паперу із чітким викладом думок. Цей метод використовується для проведення аналізу ситуації, якою у даний момент займається група. Організація роботи. Обирається певна проблема. Учасники об'єднуються у групи. У цих групах вони складаються відповіді на питання пов'язані із цією проблемою за 4-ма позиціями: Реальний стан справ, Як повинно бути, Чому у дійсності саме так, а не як повинно бути, Пропозиції. Завдання виконується на плакаті за схемою (всі чотири поля заповнює кожна група): <i>Як працювати в парах</i> Робота в парах є різновидом роботи в малих групах. Вона дозволить учням оволодіти вміннями висловлюватися та активно слухати. Робота учнів організовується таким чином (інструктаж вчителя): Разом прочитайте надане завдання та інформацію до його виконання. Визначте, хто говоритиме першим. Висловіть свої думки, погляди на проблему по черзі. Прийдіть до спільного рішення. Визначте, хто представлятиме результати роботи класу та підготуйтеся до представлення. Для ефективного спілкування в парах: Зверніть увагу на мову тіла: сідайте обличчям до того, з ким говорите, нахиляйтеся вперед, установіть контакт
---	---

	очима. Допомагайте співрозмовнику говорити, використовуючи звуки та жести заохочення: кивок головою, доброзичлива посмішка, слова "так-так". Якщо необхідно, ставте уточнювальні запитання (запитання, які допомагають прояснити ситуацію, уточнити дещо з того, що вже відомо. Наприклад, такі: "Ти маєш на увазі, що ...?", "Чи я правильно зрозуміла, що...?"). Під час висловлювання говоріть чітко, по суті справи, наводячи приклади і пояснюючи свої думки. Під час активного слухання не слід: - давати поради; - змінювати тему розмови; - давати оцінки людині, яка говорить; - перебивати; - розповідати про власний досвід. Кожна пара обмінюється своїми ідеями й аргументами з усім класом, що допомагає провести дискусію.
--	---

„Пошук інформації” <u>Етап: Сприйняття та засвоєння учнями нової інформації</u>	Різновидом роботи в малих групах є командний пошук інформації (зазвичай тієї, що доповнює раніше прочитану вчителем лекцію або матеріал попереднього уроку, домашнє завдання), а потім відповіді на запитання. Використовують з метою пожвавлення сухого, іноді нецікавого матеріалу. Для груп розробляють запитання, відповіді на які можна знайти в різних джерелах інформації. Ними можуть слугувати: роздатковий матеріал; документи; підручники; довідкові видання; доступна інформація на комп'ютері; артефакти (пам'ятки матеріальної культури); прилади. Учні об'єднують у групи. Кожна група отримує запитання з теми уроку. Визначають час на пошук та аналіз інформації. Наприкінці уроку заслуховують повідомлення від кожної групи, які потім повторюються або доповнюються всім класом.
---	---

„Мозковий штурм” <u>Етап:</u> <u>Мотивація</u>	Це – ефективний метод заохочення творчої активності швидкого генерування великої кількості ідей. Він спонукає учнів розвивати уяву і творчість, відверто висловлювати думки, знаходити кілька рішень конкретної проблеми. Його слід застосовувати саме для вирішення конкретних проблем або пошуку відповіді на якесь питання. <i>Порядок проведення:</i> Запропонуйте учням сісти так, щоб вони почувалися зручно і невимушено. Визначте основні правила (див. нижче). Повідомте їм проблему, яку треба вирішити. Запропонуйте учасникам висловити свої ідеї. Записуйте їх в порядку надходження. Не вносьте в ідеї жодних коректив. Спонукайте учасників до висування нових ідей. Додаючи при цьому свої власні. Намагайтеся уникати глузування, коментарів або висміювання будь-яких ідей. Продовжуйте доти, доки надходитимуть нові ідеї. Наостанку обговоріть та оцініть запропоновані ідеї. <i>Правила проведення „мозкового штурму”, які варто запропонувати учням:</i> Почніть висувати ідеї щодо розв'язання проблеми. Ідеї можуть бути будь-якими, навіть фантастичними. Один з вас записуватиме їх на дошці. Коли кожен і кожна вважатимуть кількість поданих ідей достатньою, їх висування припиняється. Після того як ідеї зібрано, вони групуються, аналізуються, розвиваються всім класом. Відбираються ті ідеї, що, на думку класу, допоможуть вирішенню поставленої проблеми. <i>Під час "мозкового штурму":</i> намагайтеся зібрати якомога більше ідей; заставте працювати свою уяву: не відкидати ніяку ідею тільки тому, що вона суперечить загальноприйнятій думці; можете подавати скільки завгодно ідей або розвивати ідеї інших; не обговорюйте і не критикуйте висловлення інших.
«Займи позицію»	Цей метод допоможе вам обговорення чи дискусію зі спірного питання, надасть можливість висловитися

Етап: Сприйняття і засвоєння навчального матеріалу

кожному і кожній, продемонструвати різні думки з теми, обґрунтувати свою позицію або навіть перейти на іншу в будь-який час, якщо аргументи протилежної сторони були переконливими. Слід використовувати дві протилежні думки, які не мають однозначної (правильної) відповіді.

Порядок проведення:

Розмістіть плакати в протилежних кінцях кімнати. На одному з них написано „Згоден (згодна)”, на іншому – „Не згоден (не згодна)”, на третьому – „Не визначився (не визначилася)”. Як інший варіант, - на плакатах можна викласти протилежні позиції щодо проблеми: наприклад „пробувати наркотики за-боронено” і „пробувати наркотики дозволено всім”.

Вивісьте (розкажіть) правила проведення вправи (див. нижче) з можливим обговоренням.

Після того як учитель назве тему учні стають біля відповідного плакату, залежно від їхньої думки з обговорюваної проблеми.

Дається кілька хвилин для підготування до обґрунтування своєї позиції.

Вислуховуються різні точки зору по кілька учасників від кожної позиції (учні обираються довільно, за власним бажанням).

Вислухавши різні точки зору, запитайте чи не змінив хтось із учасників своєї думки, чи не бажає перейти до іншого плакату? Якщо такі учні є, слід попросити їх обґрунтувати причини свого переходу.

Попросіть учнів назвати найпереконливіші аргументи своєї та протилежної сторони.

Правила проведення вправи, що пропонується учням: Говорити по черзі, не переривати.

Одночасно говорить тільки одна людина.

Не сперечатися між собою. Наводити нові причини або ідеї.

Перейти від одного плакату до іншого можна у будь який час. Будьте готові пояснити причини зміни своєї позиції. Вислухайте аргументи й ідеї інших. Якщо вас запитують, будьте готові сказати, які аргументи або ідеї вам сподобалися найбільше.

Метод «Шкала думок»

Різновидом методу "займи позицію" є метод "шкала думок". Підготувавши аргументи щодо проблеми, яка обговорюється, розташуйтеся однією лінією у будь-якому

<u>Етап: Підбиття підсумків</u>	вільному місці класу (наприклад, біля дошки). Визначити вам ваше місце допоможуть плакати, що розміщуватимуться на початку, посередині та у кінці шкали ("згодна, згоден на 100%", "згодна, згоден на 50%", "згодна, згоден на 0%"). Після аргументації всіма, хто вишикувався по шкалі, ви можете змінити свою позицію, пояснивши, які саме аргументи вплинули на ваше рішення.
---	---

Метод «Навчаючи — вчуся» <u>Сприйняття і засвоєння учнями нового мат-лу</u>	Цей метод надасть учням можливість взяти участь у навчанні та передачі знань своїм однокласникам. <i>Порядок організації роботи:</i> Після того як учитель роздасть учням картки із завданням, слід ознайомитися з інформацією, що міститься на них. Якщо учневі щось незрозуміле, слід запитати про це в учителя, перевіrivши, чи правильно він розуміє інформацію. Учень ознайомлює зі своєю інформацією у доступній формі інших однокласників. Слід говорити тільки з однією особою. Переказавши їй свою інформацію, та уважно вислухавши інформацію від неї; Коли час виконання вправи сплине, учні розказують у класі, про що вони дізналися від інших.
---	--

Метод „прес” <u>Етап: Рефлексія результатів</u>	Метод "прес" використовується у випадках, коли виникають суперечливі питання і вам потрібно зайняти й аргументувати чітко визначену позицію з суспільної проблеми, що обговорюється. Метою застосування цього методу є надання учням та ученицям можливості під час уроків навчитися формулювати й висловлювати свою думку з дискусійного питання аргументовано в чіткій та стислій формі. Метод "прес" має таку структуру та етапи (слід роздати (написати на дошці, на плакаті) учням матеріали, в яких зазначені чотири етапи методу): 1. ПОЗИЦІЯ Я вважаю, що ... (висловіть свою думку, поясніть, у чому полягає ваш погляд) 2. ОБГРУНТУВАННЯ ...тому, що... (наведіть причину появи цієї думки, тобто на чому ґрунтуються докази на підтримку вашої позиції)
---	--

	3. ПРИКЛАД ... наприклад... (наведіть факти, які демонструють ваші докази, вони підсилять вашу позицію) 4. ВИСНОВКИ Отже (тому}, я вважаю... (узагальніть свою думку, зробіть висновок про те, що необхідно робити; тобто, це є заклик прийняти вашу позицію) Захищаючи свою позицію, намагайтесь дотримуватися структури методу "прес".
--	--

«Мікрофон» <u>Етап:</u> <u>Мотивація або</u> <u>Підбиття підсумків</u>	Метод "мікрофон" надасть можливість кожному й кожній сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію. <i>Правила проведення:</i> Вчитель учням: „уявіть, що у вас в руках мікрофон і вам потрібно висловити думку”. Говорить тільки той або та, у кого "уявний" мікрофон; Подані відповіді не коментуються і не оцінюються.
---	---

«Незакінчені речення» <u>Етап: Мотивація</u> <u>начальної діяльності</u>	Цей прийом часто поєднують із „мікрофоном". Він дає змогу ґрунтовніше працювати над формою ви-словлення власних ідей, порівнювати їх з іншими Робота за такою методикою дає присутнім можли-вість долати стереотипи, вільніше висловлюватися стосовно запропонованих тем, відпрацьовувати вміння говорити стисло, але по суті й переконливо. Як організувати роботу. Визначивши тему, з якої учні будуть висловлюватися в колі ідей або використовуючи уявний мікро-фон, учитель формулює незакінчене речення і пропонує учням закінчувати його. Кожен наступний учасник обговорення має починати свій виступ із запропонованої формули. Учасники працюють із від-критими реченнями, наприклад: „на сьогоднішньому уроці для мене найважливішим відкриттям бу-ло..."; або: „ця інформація дає нам підстави для висновку, що..."; або: „це рішення було прийнято, бо..."тощо.
--	--

Розігрування ситуації за ролями	Рольова гра — це невеличка п'єса, яку можна поставити на уроці. В її основі лежить імпровізація. Учні інсценують
---	---

	запропоновані вчителем ситуації. Метою розігрування конкретної життєвої ситуації за ролями є визначення учнями власного ставлення до неї, набуття ними досвіду шляхом гри, подальший розвиток уяви й навичок критичного мислення; сприяння висловленню суджень та думок; виховання здатності знаходити і розглядати альтернативні можливості дій; співчування іншим. <i>Порядок підготовки й реалізації:</i> Якщо рольову гру використовують у навчальному процесі, вона потребує ретельної підготовки. Початкові вправи мають бути простими, з подальшим складенням. Є чотири основні елементи: а) попереднє планування і підготовка вчителя, б) підготовка і тренування учнів, в) активна участь класу в проведенні вправи, г) ретельний аналіз і обговорення з приводу впра-ви. Не очікуйте відшліфованої гри від самого початку. Дайте учням змогу провести рольову гру й імітува-ти історичні та сучасні ситуації. Змінюйте види діяльності. Такі вправи треба проводи в обстановці довіри, щоб учні не почувалися ніяково. Учні мають розуміти, що реагувати можна по-різному. Практика допоможе учням почуватися впевненіше під час проведення цих вправ. Після завершення вправи учасники та „спостерігачі” ретельно і поглиблено аналізують набутий дос-від, власні думки і почуття. Після проведення гри необхідно вивести дітей із ролей. Для цього проводять детальне обговорення ситуації. Пам’ятайте, що кожен (кожна) мають відповісти на запитання: Як ви почувалися в тій чи іншій ролі? Що подобалося під час гри, а що ні -? Яким чином цей досвід може вплинути на ваше подальше життя? Рекомендації вчителя для учнів-виконавців: чітко дотримуйтеся своєї ролі; слухайте інших "акторів" і вчителя; не коментуйте дій інших, перебуваючи в ролі; ставтесь до своєї ролі як до реальної життєвої ситуації, в яку потрапили
Метод «Аналіз ситуації»	<i>Учні можуть аналізувати:</i> нормативно-правові акти (закони, постанови..), статті із періодики (газет, журналів.....),

<u>Етап: Закріплення вивченого</u>	статистичні данні, історичні джерела, художню літературу, тощо..... Цей метод є надзвичайно важливим при правильному та ефективному його застосуванні. У процесі його використання учні здійснюють самостійний пошук і добір інформації; критично її аналізують, оцінюють достовірність; аналізують специфіку конкретної доби, ситуації за якої був створений певний текст, а також погляди його автора. <i>Аналіз ситуації відбувається за схемою:</i> А) факти: Що відбулося? Хто є учасниками справи? Що ми про них знаємо? Які факти є важливими? Які є другорядними? Б) проблеми: В чому полягає конфлікт? Яке питання ми повинні вирішити для розв'язання ситуації? В) аргументи: Якими є ваші аргументи на захист кожної зі сторін ситуації? Г) рішення: Яким буде рішення зі справи? Якими є причини вашого рішення? Якими можуть бути його наслідки?
--	--

«Дискусія» <u>Етап: Підбиття підсумків уроку</u>	Дискусія дає прекрасну нагоду виявити різні позиції з певної проблеми або з суперечливого питання. Обговорення в ході дискусії навчить учнів слухати свого співрозмовника та подавати переконливі аргументи. Для того щоб вона була відвертою, необхідно створити в класі атмосферу довіри та взаємо-поваги. <i>При проведенні дискусії слід дотримуватись таких правил:</i> Говорити по черзі, а не всі одночасно. Не перебивати того, хто говорить. Критикувати ідею, а не особу, яка її висловила. Поважати всі висловлені думки (позиції). Не сміятися, коли хтось говорить, за винятком хіба що жарту. Не змінювати тему дискусії. Намагатися заохочувати до участі в дискусії інших. У класі ви можете доповнити ці правила, прийняти їх після обговорення та дотримуватися під час проведення дискусій.
--	---

Метод «Ток-шоу»	Метою "ток-шоу" є набуття навичок публічного виступу
-------------------------------	---

Етап: Мотивація навчальної діяльності	та дискутування. Учитель на такому уроці є ведучим на "ток-шоу". <i>Робота організується таким чином:</i> Оголошується тема дискусії. Запрошуються "гості" висловитися із запропонованої теми. Слово надається глядачам, які можуть висловити свою думку або поставити запитання "запрошеним" за одну хвилину. "Запрошені" мають відповідати якомога коротше і конкретніше. Ведучий може ставити своє запитання або переривати промовця через ліміт часу. Ця форма роботи допоможе учням навчитися брати участь у загальних дискусіях, висловлювати й захищати власну позицію.
---	---

Метод «Ажурна пилка»	Метод дозволяє учням працювати разом, щоби вивчити значну кількість інформації за короткий від-тинок часу, а також заохочує учнів допомагати один одному вчитися, навчаючи. Під час роботи за методом "ажурна пилка" учні повинні бути готовими працювати в різних групах. Спершу кожен учень працюватимете в "домашній" групі. Завданням для кожного учня у домашній групі є аналіз та засвоєння певної порції інформації на такому рівні, щоб він був здатний чітко і зрозуміло викласти її з метою навчання інших учнів. Потім в іншій групі, яка називається експертною, такі учні виступатимуть в ролі "експертів" із питання, над яким вони працювали в домашній групі, вчитимуть цій інформації інших та відповідатимуть на їхні питання. В експертній групі учні також повинні отримати інформацію від представників інших груп. Завдання експертної групи — здійснити обмін інформацією. В останній частиш уроку учні знову повертаються до своєї "домашньої" групи, щоби поділитися тією новою інформацією, яку їм надали учасники та учасниці інших груп. Їхнім завданням тепер буде знов обмінятися інформацією, узагальнити її та виробити спільні рішення разом з учасниками домашньої групи.
------------------------------------	--

	Порядок роботи в домашніх групах такий: кожна група отримує завдання, вивчає його та обговорює свій матеріал; бажано обрати в групі головуючого, тайм-кіпера (той, хто слідкує за часом); та особу, яка ставить запитання, аби переконатися, що кожний (кожна) розуміє зміст матеріалу. <i>Порядок роботи в експертних групах буде таким:</i> після того як учитель об'єднав вас у нові групи, ви стаєте експертами з тієї теми, що вивчалась у ва-шій "домашній" групі; почережно кожний або кожна мають за визначений вчителем час якісно і в повному обсязі донести інформацію членам інших груп і сприйняти нову інформацію від представників інших груп. Під час повернення до "домашніх груп": учні мають поділитися інформацією з членами своєї "домашньої" групи про нову інформацію, яку вони отримали від представників інших груп, узагальнюють її; учні виробляють спільні висновки та рішення. Таким чином, за допомогою методу "ажурна пилка" за короткий відтинок часу можна отримати велику кількість інформації.
--	--

«Коло ідей» <u><i>Етап: Засвоєння навчального матеріалу, досягнення результатів уроку</i></u>	Цей метод є ефективним щодо вирішення гострих суперечливих питань і корисним для створення списку ідей. Цей метод дозволяє залучити усіх учнів до дискусії. Він добрий, коли відбувається загально класне обговорення питання або виступають доповідачі від малих груп. Метою методу є залучення всіх до обговорення поставленого питання. Він дозволяє уникнути ситуації, коли перша група, що, виступає, подає всю інформацію з проблеми. <i>Порядок проведення:</i> учитель висуває дискусійне питання та пропонує обговорити його в кожній групі; після того як вичерпався час на обговорення, кожна група, представляє лише один аспект того, що ви обговорювали; групи висловлюються почережно (по колу), поки не буде вичерпано всі відповіді;
--	--

	під час обговорення теми на дошці складається список зазначених ідей. Цей метод можна застосовувати й при створенні списку ідей. Попросіть кожного подавати по одній ідеї по черзі. Цей метод є ефективним також під час вирішення гострих проблем. Попросіть учнів написати свою думку або ідею на аркуші паперу без імені. Вчитель збирає усі відповіді і складає список зазначених у них ідей на дошці або починає дискусію, користуючись інформацією з карток.
--	--

Метод “УНИВЕРСАЛЬНЫЙ ОППОНЕНТ” <u>Етап: Мотивація</u> <u>навчальної</u> <u>діяльності</u>	Цель: • знакомство участников группы; • развитие у участников навыков аргументации; • освоение участниками необходимого для сотрудничества навыка корректного высказывания несогласия с точкой зрения оппонента. Необходимые материалы: не нужны. Описание методики: Группа располагается по кругу. Каждый участник называет свое имя и высказывает аргумент на любую тему (тема также может быть задана тренером или касаться предмета всей образовательной программы). Следующий, находящийся рядом, участник повторяет имя своего предыдущего коллеги и в вежливой форме не соглашается с ним, приводя контраргумент, затем называет собственное имя и выдвигает свой аргумент, после чего очередь переходит к следующему участнику.
---	---

Метод “ПЕЧЕНЬЕ”	Необходимые материалы:
------------------------	-------------------------------

<u>Етап: Рефлексія результатів</u>	печенье. Ход работы: Метод очень похож на “Спички”, но более “вкусный”. Каждый раз, после того как кто_то вы_ сказал свое мнение, он должен взять печенье. Следующий раз вступить в дискуссию ему можно будет только тогда, когда печенье будет съедено.
--	--

Метод «Суд від свого імені» <u>Етап: Закріплення вивченого</u>	Цей метод дозволить учням отримати уявлення про спрощену процедуру винесення судового рішення та провести рольову гру — судовий процес із мінімальною кількістю учасників від трьох осіб: судді, що слухатиме обидві сторони і винесе остаточне рішення, позивача та відповідача (якщо йтиметься про розгляд кримінальної справи, то учасниками будуть обвинувач та обвинувачений). Після того як учитель об'єднав вас у три групи — судді, позивачі та відповідачі, протягом відведеного часу: судді — знайомляться зі судовою процедурою та готують запитання до обох сторін; позивачі — обговорюють зміст вступної промови та можливі аргументи; відповідачі - готують зміст заяви-відповіді та аргументи захисту. Після того як сплине час, відведений учителем, учні об'єднуються в групи по три особи – суддя, позивач, відповідач. Відтепер можна починати судовий розгляд справи у кожній групі за таким порядком: Суддя викладає суть справи. Заслуховується заява позивача. Позивач викладає аргументацію, суддя ставить йому запитання. Відповідач викладає аргументи захисту, суддя ставить йому запитання. Суддя виносить рішення. "Судді" оголошують свої рішення після об'єднання груп у велике коло. Різновидом методу "суд від свого імені" є такий спосіб, коли "судове засідання" відбувається за участю трьох груп одночасно: групи "суддів", групи "захисників", групи "прокурорів".
--	---

	Кожна група по черзі має слово під час процедури: спочатку "прокурори", потім "захисники", нарешті "судді" — вони приймають та мотивують рішення.
--	---

Метод «Пущений по колу лист паперу» <u>Етап: Підбиття підсумків</u>	Цю техніку слід використовувати для збору максимальної кількості інформації. <i>Організація роботи.</i> Клас ділиться на групи. Кожна група отримує окреме завдання, наприклад, визначити фактори, причини, наслідки тощо. Всі групи сидять у формі кола. Кожна група (одночасно працюють всі групи) визначає у своєму колі одну причину (наслідок, фактор, тощо), записуючи її на листку. Цей листок вона передає наступній групі, і таким чином, листок ходить по колу до тих пір, поки дана тема не буде вичерпаною. Слід звернути увагу на те щоб учасники заняття не дублювали вже записаних думок.
---	--

Метод «Акваріум» <u>Мотивація навчальної діяльності</u>	Цей метод є ефективним для розвитку вмінь дискусування в малих групах. Після того як учитель об'єднав учнів у три-чотири групи (4-6 учнів) і надав кожній із них завдання та необхідну інформацію, одна з груп сідає в центр кола (класу), утворивши внутрішнє коло. Поки група займає місце в центрі, вчитель знайомить клас із цим завданням і нагадує правила дискусії у малих групах. Учасники та учасниці цієї групи обговорюють запропоновану вчителем проблему таким чином: один з групи прочитує вголос ситуацію, група обговорює ситуацію у ході дискусування; приймається спільне рішення, або підсумовується дискусія. На цю роботу групі відводиться 3-5 хвилин. Усі інші учні класу не втручаються в обговорення, а лише спостерігають за ходом дискусії — вони знаходяться начебто за товстим склом акваріума. Після цього група повертається на свої місця, а вчитель ставить класу запитання: Чи погоджуєтесь ви з думкою групи? Чи була ця думка достатньо аргументованою, доведеною? Який аргумент ви вважаєте найпереконливішим? Така бесіда триває 2-3 хв., а місце першої групи в "акваріумі" займає інша група та обговорює наступну
---	---

	ситуацію. Усі групи по черзі мають побувати в "акваріумі", і діяльність кожної з них мусить бути обговорена класом. Наприкінці вчитель має прокоментувати ступінь володіння навичками дискусії у малих групах і звернути увагу на необхідність та напрями подальшого вдосконалення цих навичок – 2-3 хв. У межах „Акваріуму” можна підсумувати весь урок, або, за браком часу, обмежитись обговоренням роботи кожної групи.
--	--

Метод " Карусель " <u>Етап: Вивчення нового мат-лу</u>	Ефективний для одночасного включення всіх учасників в активну роботу з різними партнерами (групами). Передбачає: підбір аргументів кожним учасником на задану тему; вислуховування одним учнем достатньо великої кількості однокласників; пошук нових аргументів, прикладів для підсилення власної позиції, результатів роботи групи. <i>Організація роботи:</i> А) 1. Розставте стільці для учнів у два кола. 2. Учні, що сидять у внутрішньому колі, розташовані спиною до центру, а в зовнішньому — обличчям. Таким чином, кожен сидить навпроти іншого, висловлює і вислуховує свої ідеї (аргумент, приклад). 3. Внутрішнє коло нерухоме, а зовнішнє — рухливе: за сигналом ведучого всі його учасники пересуваються на один стілець вправо і виявляються перед новим партнером з яким повторюють ту саму процедуру. <i>Мета</i> — пройти все коло, виконуючи поставлене завдання. Б) При організації роботи в групах, необхідно "пускати по колу" результати роботи кожної групи (заповнений аркуш, створена таблиця, намальований сюжет тощо) для поповнення новими ідеями, поглиблення новим змістом тощо.
--	--

<u>Метод “СПИЧКИ”</u> <u>Етап: Рефлексія результатів</u>	Необходимые материалы: спички, коробка. Ход работы: Участники дискуссии располагаются по кругу. В центре дискуссионного круга ставится ко_ робка. Каждый член группы получает перед началом дискуссии несколько спичек (от 2 до 5). Количество спичек означает количество возможных высказываний в дискуссии (одна спичка — одно высказывание) и определяется размером группы, участвующей в дискус_ сии, — чем больше участников, тем меньше спичек. После фиксации предмета дискуссии любой участник по желанию начинает обсуждение. Он может говорить до тех пор, пока не закончит свою мысль или пока кто_то другой его не прервет. Каждый из участвующих в дискуссии может остановить говорящего, положив спичку в коробку, находящуюся в центре. После этого положивший спичку получает пра_ во высказать свое мнение. Вопрос, как поступить, когда у кого_то спички заканчиваются, можно решить с группой за_ ранее или предложить один из вариантов: а) продолжать строго следовать установленным правилам; б) быть гибкими и внести изменения и дополнения в правила; в) закончить использование “спичек” в данной дискуссии.
--	--

<u>Метод “ДИПЛОМАТИЯ”</u> <u>Етап: Срийняття і</u>	Цель: развитие у участников навыков дипломатии, умения корректно захватывать инициативу в дискуссии.
--	--

<u>засвоєння нового матеріалу</u>	Необходимые материалы: не нужны. Ход работы: Все участники делятся на тройки: один — эксперт, двое других — собеседники. Цель одного из участников ми_ни_группы— корректно выйти из дискуссии, другого — продолжить ее и получить ответы на свои вопросы. Третий участник играет роль эксперта. Его задача — оценивать искусство “дипломатии” первого собесед_ника и качество вопросов второго. Время одного раунда — 7 минут. Затем участники ме_няются ролями. После трех раундов (когда каждый че_ловек из тройки проиграл все роли) следует обсуж_дение, во время которого все участники анализируют свое речевое поведение в различных ролях.
---	--

Метод «Мозаїка» <u>Етап: Закріплення вивченого</u>	Це метод, що поєднує і групову, і фронтальну роботу. Малі групи працюють над різними завданнями, після чого переформовуються так, щоб у кожній новоствореній групі були експерти з кожного аспекту проблеми (наприклад, кожна первинна група аналізувала один вірш Т.Шевченка, після переформування перша нова група повинна узагальнити тематику всіх опрацьованих віршів, друга – ідейне навантаження, третя – образи, четверта – форму)
--	---

--	--